

Szitás Péter:

SZLOVÁKIA UKRAJNA-POLITIKÁJÁNAK VÁLTOZÁSA A BELPOLITIKAI FOLYAMATOK ÉS A HÁBORÚ ÁRNYÉKÁBAN

DOI: 10.35926/HSZ.2026.5.4

ÖSSZEFOGLALÓ: Az orosz–ukrán háború 2022. február 24-i kitörése óta a Szlovák Köztársaság attitűdje a konfliktussal kapcsolatban nagymértékű változékonyságot mutat. Míg a háború kirobbanásának idején regnáló progresszív kormánykoalíció és a hivatalt betöltő köztársasági elnök egyaránt erőteljesen elítélte az Oroszországi Föderáció nemzetközi közjogi szempontból igazolhatatlan tettét és Ukrajna segítségére sietett az elképzelhető módok széles spektrumát kimerítve, addig a napjainkban kormányzó szociáldemokrata-nemzeti kormánykoalíció azonos jogértelmezés mellett, de immár nem rendeli alá magát Kijev akaratának, s láthatóan keresi a lehetőséget a Moszkvával kapcsolatos viszonyrendszerének rendezésére. A szerző dolgozatában a Szlovák Köztársaság által folytatott Ukrajna-politika változásainak elemzését tűzte ki célul a belpolitikai folyamatok alakulásának függvényében, Volodimir Zelenskij hivatalba lépésétől kezdve napjainkig.

KULCSSZAVAK: Robert Fico, Volodimir Zelenskij, Zuzana Čaputová, Smer–SD, Covid–19, kőolaj- és gázszállítás, energetikai és humanitárius segítségnyújtás

A SZERZŐRŐL:

Dr. Sitás Péter (PhD) a Nemzeti Közszerológati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Hadtudományi Doktori Iskola hallgatója, a budapesti székhelyű Danube Institute kutatási igazgatóhelyettese. Fő kutatási területe a visegrádi térség, ezen belül kiemelten a Szlovák Köztársaság (ORCID: 0000-0001-7458-8722)

BEVEZETÉS

A Szlovák Köztársaság (a továbbiakban Szlovákia) 1993. január elsejétől önálló állam. A függetlenedéstől eltelt 33 esztendő vizsgálgva – rendes esetben, négyévenként tartott választási ciklusokkal számolvá – a kilencedik kormánynak kellene napjainkban hivatalban lennie. Ezzel szemben, csupán 2018 óta, immár a hetedik kabinet¹ teljesít ma szolgálatot Pozsonyban. E nagymértékű fluktuáció számos tényezőre – a lakosság értékpolarizációja, a politikai erők kompromisszumképtelensége, a választási rendszer sajátosságai – vezethető vissza. Politikai értékek terén, a legmarkánsabb erőket vizsgálgva – a nemzetközi trendekkel ellentétben – Szlovákiában progresszív jobboldalról és nemzeti baloldalról beszélhetünk. Bár jelen van a klasszikus jobboldal is, az vagy betagozódott a fősodrok valamelyikének

¹ Robert Fico 3. kormánya (2016. 03. 23.–2018. 03. 22.), Peter Pellegrini kormánya (2018. 03. 22.–2020. 03. 21.), Igor Matovič kormánya (2020. 03. 21.–2021. 04. 01.), Eduard Heger 1. kormánya (2021. 04. 01.–2022. 12. 16.), Eduard Heger „ügyvivő” kormánya (2022. 12. 16.–2023. 05. 15.), Eudovít Ódor „szakértői” kormánya (2023. 05. 15.–2023. 10. 23.), Robert Fico 4. kormánya (2023. 10. 23.–hivatalban)

árnyékába, mint a Kereszténydemokrata Mozgalom (Kresťanskodemokratické hnutie) és a Szlovák Nemzeti Párt (Slovenská národná strana, a továbbiakban SNS), vagy parlamenten kívül rekedt. Utóbbi sorson osztozik a Magyar Szövetség (Maďarská aliancia), immár hosszú évek óta. A helyzet a hagyományos baloldalon sem más: Szlovákia Kommunista Pártja (Komunistická strana Slovenska) bár nem nacionalista, napjainkban csupán marginális tényezőnek számít. A szemben álló oldalak által folytatott küzdelem kimenetelének egyértelmű eldöntéséhez azonban nem járul hozzá az az arányos választási rendszer sem, mely az egész országot egyetlen választókerületként kezeli, s ezáltal szinte minden kormányalakítás során koalíciókényszert okoz. Mindennek eredményeként fordulhatott több ízben elő az, hogy a választásokon legtöbb szavazatot szerzett párt végül ellenzékbe került,² ahogy az is, hogy az önálló Szlovákia megalakulása óta mindössze egy cikluson keresztül sikerült egyetlen politikai erőnek koalíciós társ nélkül többséget szereznie a Szlovák Nemzeti Tanácsban.³

AZ OROSZ–UKRÁN HÁBORÚ MEGÍTÉLÉSE SZLOVÁKIÁBAN A JOBBOLDALI KORMÁNYOK IDEJÉN

A 2022 februárja és 2026 márciusa közti időszakot vizsgálva elmondható, hogy Szlovákia hozzáállása az orosz–ukrán háborúhoz kétarcúnak bizonyult. A fő törésvonal a progresszív jobboldali és a nemzeti baloldali kormányzás elhatárolta dichotómiában, illetve az ennek következtében a 2023-as előrehozott választások útján megvalósult kormányváltásban húzódik. A háború kitörésének pillanatában a szlovák kormány élén Eduard Heger miniszterelnök állt, a köztársasági elnöki pozíciót pedig Zuzana Čaputová töltötte be. A magyarországi politikai diskurzus paradigmájából szemelve tehát progresszív vezetése volt az országnak, mely kezdettől fogva teljes mértékben Kijev pártjára állt, s minden tőle telhetőt meg is tett annak sikeréért. A kormányfő a háború kitörésének napján sugárzott videóüzenetében „igazolhatatlan barbárságnak” nevezte az Oroszországi Föderáció (továbbiakban Oroszország) katonai lépését, mellyel „bűncselekményt követett el, s amely miatt rendkívül súlyos következményekkel kell számolnia”.⁴ Az államfő ugyanaznap, szintén videóüzenetben szólt népéhez. Megfogalmazása szerint „Oroszország támadása átírja a modern történelmet”.⁵ Szlovákia politikai vezetése azonban nem pusztán a szavak, hanem a tettek mezején is Ukrajna mellé állt, ráadásul olyan mértékben, amely az ellenzék szemében hazaárulással ért fel.

Eduard Heger rendkívül jó kapcsolatot épített ki országa keleti szomszédjával. Két, kormányfőként eltöltött éve alatt három alkalommal tett hivatalos látogatást Ukrajnában. Az első vizitre még a háború kitörését megelőző évben, 2021. május 28-án került sor. Ekkor szokványos diplomáciai témák, elsősorban gazdasági és energetikai kérdések voltak napirenden: mindkét fél megerősítette ellenérdekeltségét az Északi Áramlat 2 (NordStream 2) gázvezeték üzembe helyezésével kapcsolatban. Ellenvetésük ezen infrastruktúra megépítésével szemben nem számított újkeletűnek, hiszen már 2015-ben, az akkori szlovák és ukrán miniszterelnökök, Robert Fico és Arszenyij Petrovics Jacenyuk is károsnak tartották azt

² Így járt Vladimír Mečiar pártja 1998-ban, majd Robert Fico pártja is 2010-ben.

³ Ez a párt a Robert Fico vezette Irány–Szociáldemokrácia („Smer-SD”) volt, mely a 2012-ben tartott előrehozott választáson aratott kimagasló győzelmet.

⁴ Eduard Heger [@eduardheger]. „Európa sa musí vzopriet’ poriadku, ktorý jej vnucuje prezident Putin.”

⁵ Zuzana Čaputová [@zcaputova]. „Mimoriadne vystúpenie na RTVS k ruskej vojenskej invázii voči Ukrajine.”

országuk energiabiztonságára és gazdaságára nézve.⁶ E találkozó teljes mértékben megfelelt a hagyományos bilaterális kormányfői vizitek bevett protokolljának.

Eduard Heger szlovák kormányfő második ukrainai látogatása már a háború kitörését követően, 2022. április 8-án valósult meg.⁷ Útjára elkísérte az Európai Bizottság alelnöke és egyben az Unió külügyi főképviseleje, Josep Borrell, illetve Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke is.⁸ A Volodimir Zelenszkij ukrán államfővel és Denisz Anatolijovics Smihal ukrán kormányfővel folytatott bilaterális tárgyalás⁹ mellett Heger leróta kegyeletét a bucsai¹⁰ mészárlás helyszínén is, melyről a Twitter közösségi oldalon azt írta, hogy „az ártatlan civilek brutális meggyilkolásának nincs más neve, mint háborús bűncselekmény”.¹¹ A szlovák kormányfő nem érkezett a háború sújtotta Ukrajnába üres kézzel, hiszen hivatalosan itt jelentette be, hogy Pozsony átadja¹² Kijevnek saját S–300-as légvédelmi rendszerét, miután Ukrajna az ENSZ Alapokmányának 51. cikkelye alapján önvédelmi segítséget kért Oroszország fegyveres agressziója miatt.¹³ A miniszterelnök biztosította országa közvéleményét, hogy „a rendszer adományozása nem jelenti azt, hogy Szlovákia az ukrainai fegyveres konfliktus részévé vált”.¹⁴ A döntés, amelynek értelmében az S–300 légvédelmi és rakétaelhárító rendszert, beleértve a pótalkatrészeket és löszert is Ukrajnának adományozták, összesen 68 915 733,58 euró értékben, a szlovák kormány 2022. április 6-i ülésén született.¹⁵ Jaroslav Nad' védelmi miniszter szerint a szovjet gyártmányú S–300-as rendszer az élettartama végén járt, az oroszellenes szankciók következtében nehezen volt karbantartható, s az ahhoz rendelkezésre álló löszermennyiség sem volt jelentős, mintegy 20 rakéta. Ráadásul, a védelmi miniszter szerint a technika nem is volt beüzemelve, hanem „egy garázsban állt, s nem védett semmit”.^{16, 17} Ezzel szemben az ellenzéki narratíva mást állított: az S–300-as rendszer átadását megelőzően Szlovákia légtere jelentős részének védelméért felelt, kiemelve az ipari és stratégiai létesítményeket, köztük az atomerőműveket.¹⁸ A *Military Balance* 2022. évi kiadványa még említi az S–300-as meglétét.¹⁹ Érdekesség ugyanakkor, hogy a szlovák kormány már közvetlenül a háború kitörését megelőzően, 2022. február 16-án is döntött támogatási csomagról Ukrajna részére 1,7 millió euró értékben, mely két darab Božena 5 aknamentesítőt és egészségügyi eszközöket tartalmazott.²⁰

⁶ Lukasz Lewkowicz Slovakia resists construction of the Nord Stream 2 gas pipeline.

⁷ Ukrajna Elnöki Hivatala. Президент України у Києві зустрівся з Прем'єр-міністром Словаччини.

⁸ Eduard Heger [@eduardheger]. „In #Ukraine w/ @vonderleyen & we're ready to discuss our proposals for helping w/ @ZelenskyyUa & @Denys_Shmyhal.”

⁹ Eduard Heger [@eduardheger]. „My mission for #Kiev has been to reaffirm full support for a European perspective to our neighbour, #Ukraine.”

¹⁰ The Kyiv Independent. EU officials, Slovak Prime Minister visit Bucha on liberation anniversary.

¹¹ Eduard Heger [@eduardheger]. „Hard to search for the right words on what #Russia did in #Bucha.”

¹² Eduard Heger [@eduardheger]. „I would like to confirm that #Slovakia has provided #Ukraine with an air-defence system S-300.”

¹³ Európai Parlament. Uznesenie Európskeho parlamentu zo 6. októbra 2022 o vystupňovaní ruskej útočnej vojny proti Ukrajine (2022/2851(RSP)).

¹⁴ STVR. Slovensko darovalo Ukrajine systém protivzdušnej obrany S-300, potvrdil premiér.

¹⁵ Národná rada Slovenskej republiky – Zasadnutie / Rokovanie. „Návrh na vydanie súhlasu vlády Slovenskej republiky s darovaním vojenského materiálu Ukrajine.”

¹⁶ MO SR – Védelmi Minisztérium Szlovákia. S-300 nahradí jeden z najmodernejších systémov protivzdušnej obrany.

¹⁷ Pravda. Nad': Úz v roku 2016 vláda konštatovala zastaranosť systému S-300.

¹⁸ Bumm.sk. Fico óva int az S–300 rakétavédelmi rendszer átadásától Ukrajnának.

¹⁹ Military Balance 2022. Slovakia.

²⁰ Ladislav Pásztor: Szlovákia reakciója az orosz–ukrán háborúra. 2024, 53.

A kormány egyoldalú ajándékozási aktusai hatalmas muníciót biztosítottak a politikai ellenék megerősödéséhez. Ráadásul a transzferek jogi szálai még ma is elvarratlanok.²¹ A donációk ellenére Szlovákia nem maradt légvédelem nélkül, hiszen Heger ukrainai látogatásának idején már két darab Patriot üteget Németországból és egy továbbit Hollandiából beüzemeltek a szliácsi (Sliač) légibázison. A három amerikai gyártmányú rendszer mindegyike körülbelül 80 járművet foglal magában, emellett parancsnoki és orvosi járműveket, illetve katonai rendőrségi autókat. Összesen körülbelül háromszáz járműből álló kontingens került az országba.²² A Patriotok azonban ideiglenes megoldásként szolgáltak, s a holland üteg kivonását²³ pár hónappal az érkezését követően már be is jelentették.²⁴ A másik két, a német Bundeswehr által üzemeltetett rendszer sem maradt sokáig Szliácson; 2023 tavaszán tájékoztatták a közvéleményt, hogy a német haderő nevezett eszközeit az év végéig kivonják Szlovákiából.²⁵

Eduard Heger harmadik, s kormányfőként utolsó ukrainai látogatására 2023. március 31-én került sor. A miniszterelnök ezúttal sem érkezett üres kézzel Kijevbe. Néhány nappal a látogatást megelőzően ugyanis a szlovák kormány rendkívüli ülésen döntést hozott,²⁶ amelynek értelmében jelentős mennyiségű haditechnikát, köztük Szlovákia összes MiG–29 vadászpilótaegységét és KUB légvédelmi rendszereit átadja keleti szomszédjának.²⁷ A megállapodás szövege alapján a következő tételek kerültek Ukrajna tulajdonába: 10 darab MiG–29 vadászpilótaegység motorral, 3 darab MiG–29 vadászpilótaegység motor nélkül, működésükhöz üzemanyag, kenőanyagok, kapcsolódó pótalkatrész-raktár, földi kiszolgáló felszerelés és ellenőrző-mérő technika. Emellett Szlovákia átadott 2 darab KUB rakétaindító üteget a megfelelő pótalkatrészekkel és pótalkatrész-raktárral, 1 darab KUB radarállomást, 52 darab 3M9ME és 148 darab 3M9M3E légvédelmi rakétát.²⁸ A csúcstalálkozón megvitatták az orosz agresszió elhárításának kérdéseit, továbbá a Kijev és Pozsony közötti együttműködés lehetőségeit mind bilaterális, mind nemzetközi szinten és platformokon. Ukrajna elnöke köszönetét fejezte ki a Szlovákia által fentebb ismertetett katonai segélycsomagért, míg a szlovák miniszterelnök hangsúlyozta, hogy teljes mértékben támogatja az ukránok békeformuláját.²⁹ Mivel Heger a 2023-as előrehozott választásokon nem került a parlamentbe, így részvétele a nemzetközi folyamatokban Szlovákia képviselőjében véget ért.

Eduard Heger kabinetjét szakértői kormány váltotta, melynek összetételéről a köztársasági elnök döntött, számos vélemény szerint³⁰ mandátuma korlátjain jelentősen túlterjeszkedve. Zuzana Čaputová a miniszterelnöki posztra a magyar anyanyelvű Ľudovít

²¹ Pravda. Akcia Darca: Zasah proti špičkám obrany – Európska prokuratúra preskúmava podozrenie zo sprenevery 7,4 milióna, dvoch z ôsmich prepustili.

²² Obrana. Alianční priatelia na Sliači.

²³ Új Szó. Kivonják Szlovákiából az egyik Patriot rakétaüteget.

²⁴ The Slovak Spectator. One Patriot air defence system leaves Slovakia.

²⁵ Reuters. Németország befejezi a Patriot légvédelmi rendszerek telepítését Lengyelországban és Szlovákiában 2023 végéig.

²⁶ Národná rada Slovenskej republiky – Uznesenie vlády SR č. 118/2023. Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 118 zo 17. marca 2023 k návrhu na uzavretie Dohody medzi vládou Slovenskej republiky a Kabinetom ministrov Ukrajiny o darovaní vojenského materiálu.

²⁷ Vláda Slovenskej republiky – Kabinet ministrov Ukrajiny. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a Kabinetom ministrov Ukrajiny o darovaní vojenského materiálu.

²⁸ Vláda Slovenskej republiky – Kabinet ministrov Ukrajiny. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a Kabinetom ministrov Ukrajiny o darovaní vojenského materiálu.

²⁹ Ukrajna Elnöki Hivatala. Volodimir Zelenskij találkozott Szlovákia miniszterelnökével.

³⁰ Pátria Rádió. Robert Fico: Čaputová a felelős a káoszért.

Ódort – aki 2018-tól a Szlovák Nemzeti Bank alelnöke, illetve 2016-tól a Közép-európai Egyetem (CEU) vendégprofesszora volt³¹ –, kérte fel. Fontos megjegyezni, hogy ilyen magas közhivatalalt magyar nemzetiségű személy korábban még sosem töltött be Szlovákiában. Bár a kormány ünnepélyes kinevezésére az elnöki rezidenciául szolgáló Grassalkovich-palotában 2023. május 15-én sor került³², a kormányprogramról való szavazás 2023. június 15-én a Szlovák Nemzeti Tanácsban kudarcba fulladt, hiszen a 150 fős törvényhozásban csupán 34 támogató szavazatot sikerült az új kabinetnek szereznie.³³ Nyilvánvalóvá vált, hogy nem halogatható tovább az ellenzék követelésének teljesítése, az előrehozott választások kiírása. Az Ódor-kormány a szavazástól kezdve de facto ügyvivőként funkcionált. A miniszterelnök mandátuma 2023. október 24. napján³⁴ járt le, ezalatt Kijevben egyszer sem fordult meg. Zelenskij elnökkel azonban több alkalommal is folytatott személyes egyeztetést. Először 2023. június elsején a moldovai Kisinyovban³⁵ tárgyaltak az Európai Politikai Közösség országainak találkozóján. Egy hónappal később, július 7-én, Volodimir Zelenskij ukrán elnök Zuzana Čaputová meghívására Pozsonyba látogatott; a megbeszélésen a szlovák miniszterelnök is részt vett. Ez volt Zelenskij második államfői vizitje Pozsonyban. Az elsőre még a háborút megelőzően, 2020. szeptember 24-én került sor.³⁶ Szlovák részről a találkozón a miniszterelnök elsősorban gazdasági, míg a köztársasági elnök politikai témákat nyitott meg. Ódor a találkozón úgy fogalmazott, hogy „gazdasági szempontból is kulcsfontosságú számunkra, hogy Ukrajna virágozzon”. Ľudovít Ódor és Volodimir Zelenskij még egy alkalommal, már a szlovák parlamenti választásokat követően találkoztak, ezúttal is az Európai Politikai Közösség fórumán, a spanyolországi Granadában. Itt már felmerültek aggodalmak az ukrán fél oldaláról Szlovákia Ukrajna iránti jövőbeli elkötelezettsége tárgyában.³⁷

Zuzana Čaputová³⁸ egy cikluson keresztül, 2019–2024 között töltötte be Szlovákia köztársasági elnöki tisztségét. Az ötéves időtartam során négy alkalommal látogatott el Ukrajnába. Érdekeség, hogy mind az ukrán, mind a szlovák elnök mandátuma nem sokkal első találkozójukat megelőzően kezdődött: Volodimir Zelenskij beiktatására 2019. május 20-án³⁹, míg Zuzana Čaputováéra nem egészen egy hónappal később, 2019. június 15-én⁴⁰ került sor. Míg Szlovákiában az államfői poszt elsősorban reprezentációs jellegű, Ukrajnában az elnök számít a fő politikai döntéshozónak. Zuzana Čaputová első kijezi vizitjére 2019. szeptember 16-án került sor. Két frissen kinevezett, a politikában korábban jelentős tapasztalatokat nem szerzett közjogi méltóság találkozója volt ez. Öt évvel jártunk ekkor a Krím-félsziget Oroszország általi törvénytelen annexiója után, s ma már tudjuk, hogy három évvel a különleges katonai műveletnek indult orosz–ukrán háború kitörését megelőzően. Ebből is adódóan viszonylag nyugodt időszaknak volt ez tekinthető, melynek következtében a csúcstalálkozó is a szokványos mederben zajlott. Szlovákia elnöke méltatta ukrán kollégájának reformjait,

³¹ Ódor, Ľudovít. Životopis.

³² Prezidentka Slovenskej republiky. Prezidentka vymenovala novú vládu odborníkov.

³³ Národná rada Slovenskej republiky. Vláda Ľudovíta Ódora nezískala dôveru parlamentu.

³⁴ Úrad vlády Slovenskej republiky. História vlád SR.

³⁵ Európai Unió Tanácsa. Az Európai Politikai Közösség ülése.

³⁶ Prezidentka Slovenskej republiky. Prezidentka privítala ukrajinského prezidenta Volodymyra Zelenského.

³⁷ Eurointegration. Slovak President suspends military aid to Ukraine until new government is formed.

³⁸ Prezidentka Slovenskej republiky. Zuzana Čaputová.

³⁹ Ukrajna Elnöki Hivatala. Biografiya Volodymyr Zelenskyyj.

⁴⁰ Prezidentka Slovenskej republiky. Zuzana Čaputová.

az európai és atlanti integráció terén tett erőfeszítéseit, illetve azt a szándékát, hogy konstruktív párbeszéd útján kívánja rendezni a kelet-ukrajnai konfliktust.⁴¹

A két államfő következő találkozója már a háború árnyékában zajlott, 2022. május 31-én. Čaputová meglátogatta Irpiny és Borogyanka településeket, majd Ukrajna Legfelsőbb Tanácsában mondott beszédet.⁴² Ebben a legmesszemenőbbekig elítélte Moszkva agresszióját, mely szerint „azért akarja elpusztítani Ukrajnát, mert az más”. Megfogalmazása szerint „az ukránok dehumanizálása jóval azelőtt megkezdődött, hogy az orosz katonák háborús bűncselekményeket követtek volna el Bucsában vagy Mariupolban. Jóval azelőtt, hogy a zöld emberkék és az „ichtamnet”-ek⁴³ 2014-ben megszállták volna a Krímet és a Donbászt”. Čaputová ugyanakkor bírálta a Nyugatot is, mely „a 2014 óta eltelt nyolc év során nem tett eleget, hogy Moszkvát megállítsa.” A Krím 2014-es megszállását és annak csendes elfogadását az elnök a müncheni egyezményhez hasonlította: „ahogy Hitlernek nem volt elég az egykori csehszlovák Szudéta-vidék megszerzése, úgy nem elégedett meg Putyin a 2014-ben annektált félszigettel”. Čaputová beszédében kifejezte, hogy „Ukrajna az Európai Unióhoz tartozik, és annak része lesz”.⁴⁴

A szlovák elnök asszony harmadik alkalommal 2023. április 28-án utazott el Kijevbe, ezúttal csehországi kollégája, Petr Pavel államfő társaságában.⁴⁵ A Volodimir Zelenskijjelle folytatott bilaterális találkozón az ukrán elnök megköszönte az országának nyújtott humanitárius és védelmi támogatást.⁴⁶ A háború elől külföldre távozottak témakörét érintve Zelenskij kijelentette, hogy a Csehországban, Szlovákiában és más országokban élő ukrán menekülteknek „saját maguknak kell megtalálniuk a választ” arra a kérdésre, hogy visszatérnek-e Ukrajnába a háború alatt vagy után – ha egyáltalán visszatérnek.⁴⁷ Čaputová felkereste a Bucsai járás Blystavytsia falujában található „Szent Olga” menhelyet, ahol a családon belüli erőszak által sújtott nők rehabilitációs központjának lakóival találkozott.⁴⁸ Az államfő utolsó ukrajnai vizitjére 2024. május 10. napján került sor, ahol Volodimir Zelenskij megköszönte neki az Európai Unió családjához való csatlakozásban nyújtott támogatást.⁴⁹

A szlovák alkotmány értelmében a köztársasági elnököt közvetlenül a nép választja, mandátuma öt évre szól, amely egy alkalommal meghosszabbítható.⁵⁰ Zuzana Čaputová 2019-ben robbant be a szlovák politikai élet fősodrába, országos szinten jóformán ismeretlen jelöltként elnyerve a legfőbb közbizalmi méltóságot. Négy, hivatalban eltöltött évet követően azonban arról tájékoztatta a közvéleményt, hogy bár mandátumát végig kitölti, nem kíván újraindulni az elnökségért. Döntését azzal indokolta, hogy nem lenne ereje egy további

⁴¹ Prezidentka Slovenskej republiky. The President in Ukraine: We support the defence of your sovereignty.

⁴² Prezidentka Slovenskej republiky. Prejav prezidentky SR v Najvyššej rade Ukrajiny, Kyjev, 31. mája 2022.

⁴³ Az „ichtamnet” fonetikus szlovák (és egyben magyar) megfelelője az orosz „Их там нет” (Ih tam nyet) kifejezésnek, melynek jelentése „nincsenek ott”. Amikor Oroszország 2014-ben annektálta a Krím-félszigetet, a Kreml hivatalosan tagadta, hogy orosz katonák lennének ott jelen. Vlagyimir Putyin orosz elnök és más orosz vezetők egyaránt azt állították, hogy a „zöld emberkék” (jelzés nélküli katonák) helyi önvédelmi erők. Erre reagálva terjedt el a szarkasztikus kifejezés „Их там нет” (Ih tam nyet) – vagyis: „Nincsenek ott (az orosz katonák), miközben mindenki tudta, hogy valójában a helyszínen voltak.

⁴⁴ Zuzana Čaputová [@zcaputova]. „Príhovor pred poslancami ukrajinského parlamentu.”

⁴⁵ Prezidentka Slovenskej republiky. Prezidentka pricestovala na Ukrajinu spolu s českým prezidentom.

⁴⁶ Ukrajna Elnöki Hivatala. President held meetings with the Presidents of the Czech Republic and Slovakia.

⁴⁷ Expats.cz. Czech President Pavel meets Zelenskij: A question of ‘when’ – not ‘if’ – Ukraine joins EU and NATO.

⁴⁸ Kijevi Regionális Katonai Igazgatóság. A szlovák és cseh köztársasági elnökök hivatalos ukrajnai látogatásuk részeként ellátogattak a Kijevi régióba.

⁴⁹ STVR. Som hrdá na pomoc, ktorú Slováci Ukrajině poskytujú, vyhlásila Z. Čaputová.

⁵⁰ Prezidentka Slovenskej republiky. Postavenie prezidenta Slovenskej republiky.

ciklus teljesítéséhez.⁵¹ Bár az államfői tisztség Szlovákiában reprezentációs jellegű, többször előfordult már, hogy az elnök vált a kormány ellensúlyává. Čaputová esetében nem ez volt a helyzet, tevékenysége ugyanakkor jelentősen túlmutatott hivatala protokolláris jellegén. Különösen Heger és Ódor kormányfők idején vált kifejezett közpolitikai aktorrá, s folytatott aktív tevékenységet bel- és külföldön egyaránt.⁵²

SZLOVÁKIA UKRAJNA-POLITIKÁJA A NEMZETI VISSZARENDEZŐDÉST KÖVETŐEN

A 2020-as választásokat követően olyan, négypárti jobboldali kormánykoalíció alakult Szlovákiában, mely alkotmányos többséggel rendelkezett. Kaotikus kormányzása miatt azonban ereje fokozatosan csökkent, majd szinte teljesen el is fogyott. Ennek eredményeként 2023. szeptember 30-án előrehozott parlamenti választásokra került sor, amelyet 68,51 százalékos részvétel mellett a Smer-SD nyert, a szavazatok 22,94 százalékának megszerzésével.⁵³ Hárompárti kormánykoalíció jött létre, melynek tagja lett a Peter Pellegrini vezette Hang–Szociáldemokrácia (a továbbiakban Hlas-SD)⁵⁴, mely 14,70 százalékos eredményt ért el. A triumvirátus legkisebb pártjává az 5,62 százalékos eredményével épphogy parlamenti befutó SNS vált. A progresszív erők vereséget szenvedtek, a korábbi kormányfő, Eduard Heger által alapított Demokraták (Demokrati) nevű párt várakozáson alul teljesített. Mindösszesen 2,93 százalékos eredményével nem lett tagja a Szlovák Nemzeti Tanácsnak, sőt még az állami támogatás megszerzéséhez szükséges küszöböt sem lépte túl. Robert Ficót újra miniszterelnökké választották, immár negyedszer.⁵⁵ Ekkora visszatérést politikai szereplő Szlovákiában még sosem produkált, hiszen, ne feledjük, másfél évvel korábban még arról szavazott a parlament, hogy az ügyészség kérésének eleget téve felfüggeszék-e mentelmi jogát. Fico győzelmével közte és egykori mentoráltja, Peter Pellegrini között is látszólag rendeződött korábbi konfliktusuk. Ráadásul Zuzana Čaputová mandátuma is a végéhez közeledett, s bár Pellegrini sokáig halogatta a döntést, végül megmérette magát a 2024-es elnökválasztáson, ahol – Fico egyértelmű támogatása mellett – győztesnek bizonyult. A kétfordulós szavazás második körében a voksok 53,12 százalékát nyerte el a Čaputová és a teljes progresszív jobboldal által is favorizált Ivan Korčokkal szemben.⁵⁶ Peter Pellegrini győzelmével történelmet írt, hiszen ő lett az első és eddig egyetlen politikus az ország önállóságának elnyerése óta, aki a három legfőbb közjogi méltóság – köztársasági elnök, házelnök, miniszterelnök – mindegyikét betöltötte.⁵⁷ Fico, majd Pellegrini hivatalba lépése konzervatív fordulatot hozott a szlovák politikába. Míg a korábbi kormánykoalíció az alkotmányos többség birtokában is alkalmanként képtelennek bizonyult döntések meghozatalára,

⁵¹ Prezidentka Slovenskej republiky. Prezidentka oznámila, že už nebude kandidovať.

⁵² Holányi Ákos: A belpolitikai törésvonalak hatása harminc év szlovák külpolitikájára (1993–2023). 2025, 84.

⁵³ Štatistický úrad Slovenskej republiky. Výsledky volieb do Národnej rady Slovenskej republiky 2023 – Tabuľka 03a: Počet mandátov podľa politických strán.

⁵⁴ A párt elnevezése egyszerre allegória és szójáték, hiszen annak megalapítása – ma már látjuk, ideiglenes – szakítást jelentett Robert Ficóval és részben azonos elnevezésű pártjával. A „hlas” magyar megfelelője egyébként többes: egyszerre jelenti azt, hogy „hang”, de azt is, hogy „szavazat” vagy „voks”.

⁵⁵ STVR. Robert Fico sa stal štvrtýkrát premiérom.

⁵⁶ Szlovák Köztársaság Statisztikai Hivatala. Voľby prezidenta SR.

⁵⁷ SME. Šéf parlamentu, premiér a teraz prezident. Pellegrini je jediný, kto bol v troch najvyšších funkciách.

addig Fico párfős többséggel is biztosítani tudta a 90 szavazatot az alkotmány konzervatív értékrenddel korreláló módosításához.⁵⁸

Robert Fico professzionálisan felépített online egyéni kampányt folytatott a választásokat megelőző évek során. Megnyilatkozásainak retorikája jelentős átfedést mutat mind az Orbán-kormány által közvetített gondolatokkal, mind az amerikai republikánus oldal, különösen Donald J. Trump elnök által közvetlenül közreadott tartalmakkal.⁵⁹ Választási győzelmét jelentős részben annak köszönhetette, hogy bár hevesen, de plauzibilis módon támadta mindazt, amit a Matovič-, Heger-, majd Ódor-kormány, illetve Čaputová elnök aszszony kompromisszumok nélkül képviselt, elsősorban a drákói szigorúságú járványügyi intézkedéseket és Szlovákia Ukrajna-párti politikáját. Emellett ellenzéki vezetőként is el tudta érni, hogy a polgárok a múlt iránt érzett nosztalgiájukat vele azonosítsák, s elhiggyék: győzelmével a Covid-időszakot megelőző nyugalom és prosperitás tér vissza. Mindennek eredményeként a 2020-ban már „politikai halottnak” tekintett Fico ismét hatalomra került.⁶⁰ Folyamatos online jelenlétét a jobboldal amatőr módon kezelte; reakcióik rendszerint személyeskedésre, vulgarításra vagy orosz propagandának bélyegzésre korlátozódtak.⁶¹

A kampány során, de azóta is Fico megnyilatkozásainak tárgya jelentős mértékben külpolitikai tartalmú. Az általa képviselt nemzetközi irány értelmezése azonban korántsem egyszerű feladat. Egyrészt az elmúlt évek során hangoztatott, rendre visszatérő gondolata, hogy Szlovákiának – a nemzetközi szervezetekben való tagságából eredő kötelezettségeinek tiszteletben tartása mellett – olyan szuverenista politikát kell folytatnia, mely mind a négy égtáj felé orientálódik.⁶² Ugyanakkor ő volt az a politikus, aki 2009-ben – a Visegrádi Négyek közül máig egyedülként – bevezette országát az eurózónába, s a kétsebességes Európa gondolatának felmerülése során is rendre amellett érvelt, hogy Szlovákiának az Európai Unió magjához kell tartoznia.⁶³ Persze botorság lenne azt állítani, hogy az ember véleménye az idő előrehaladtával nem módosulhat, amennyiben folyamatosan reflektorfényben is van. S az sem állítható, hogy az Európai Unió által képviselt értékek az évek során tartalmukban permanensek lennének. Napjaink egyre gyakrabban felvetett dilemmájában, nevezetesen az Európai Tanácsban történő konszenzusos döntéshozataltól való elmozdulás tárgyában Fico szilárdan a jelenlegi rendszer fenntartása mellett érvel. Megítélése szerint a tagállamok vétőjogának eltörlése az Európai Unió alapvető külpolitikai kérdéseiben lefolytatott szavazásokon Szlovákia nemzetközi pozíciójának jelentős gyengülését eredményezné: „a nagyok közül senki sem kérdezősködne az érdekeinkről, ha tudnák, hogy a kicsik kárára érvényesíthetik döntésüket”.⁶⁴

Fico pályája során következetesen ragaszkodik a nemzetközi közjoghoz. Visszatérően hangoztatja abbéli nézetét, hogy ez a joganyag képezi Szlovákia és a hozzá hasonló, korlátozott gazdasági és katonai képességekkel rendelkező, relatív értelemben vett kis államok egyedüli mentsvárát az alapvetően anarchikus nemzetközi rendszerben. Ehhez a meggyőződéséhez cselekedett hűen, amikor 2007-ben kivonta a szlovák katonai kontingenst Irakból. Akkor úgy fogalmazott, hogy bízik abban, hogy a szlovák haderő a jövőben ENSZ-mandátummal

⁵⁸ Sztítás Péter: You are either male or female.

⁵⁹ The Guardian. ‘He is borrowing from Trump’: the rise of Robert Fico, Slovakia’s populist leader.

⁶⁰ FEPS – Foundation for European Progressive Studies. Slovak 2023 elections: political economy of hope.

⁶¹ Politico. PM Fico a ‘treacherous ferret’ for appearing on Russian TV, former Slovak leader says.

⁶² Robert Fico [@robertficosk]. „Čo sa nezmenilo na tlačovku XXIV.”

⁶³ HNonline. Fico chce diskutovať o hlbšej európskej integrácii.

⁶⁴ Úrad vlády Slovenskej republiky. Fico: Po zrušení práva veta v EÚ by sa nás veľké štáty nepýtali na naše záujmy.

rendelkező missziókban fog részt venni.⁶⁵ Fico – a szlováknak a szerb nemzettel való kiváló kapcsolata mellett – éppen nemzetközi közjogi aggályokkal magyarázza, hogy országa miért nem hajlandó Koszovó állam elismerésére.⁶⁶ Ennek megfelelően úgy támadta folyamatosan a korábbi kormánykoalíció Ukrajna-politikáját, hogy rendre kihangsúlyozta Oroszország nemzetközi jogsértésének tényállását.

A SZLOVÁK–UKRÁN KAPCSOLATOK FICO 2020-AS VISSZATÉRÉSE UTÁN

Robert Fico az első száz napja során számos olyan döntést hozott, amellyel kiváltotta a brüsszeli elit rosszállását: javította a kapcsolatát Oroszországgal, folyamatos kritikával illette az Európai Uniót, s igazságügyi reformot is véghez vitt.⁶⁷ Ukrajna-politikája szintén aktívvá vált; negyedik kormányfői ciklusa során számos alkalommal találkozott kijevi partnereivel. Míg Eduard Heger elsősorban Zelenskij elnökkel tartotta a kapcsolatot, Fico Denisz Anatolijovics Smihal miniszterelnökkel találta meg a közös hangot; az elmúlt évek során számos telefonhívásra és személyes találkozóra került sor kettejük között. Kapcsolatfelvételük – mely videótelefonon keresztül történt 2023. december 4-én –, fókuszában a kétoldalú együttműködés fő területei – újjáépítés, energetika, infrastruktúra-fejlesztés – álltak. De szó esett a Szlovákiában gyártott, aknamentesítéshez szükséges műszaki eszközök szállításáról is. Smihal köszönetet mondott az áramellátásban nyújtott szlovák segítségért, illetve Ukrajna európai perspektívájának következetes támogatásáért.⁶⁸ Bár Fico többször kijelentette, hogy Ukrajna nem lehet tagja a NATO-nak, az európai uniós csatlakozás ellen nem emelt hasonló kifogást.⁶⁹ A két kormányfő első személyes találkozására 2024. január 24-én a kárpátaljai Ungváron került sor. Prága és Budapest után ez volt az újonnan kinevezett szlovák kormányfő harmadik külföldi útja, aki a találkozón bejelentette, hogy hozzávetőlegesen 220 ezer euró értékben humanitárius segélyt nyújt keleti szomszédjának, továbbá „Božena” típusú aknamentesítő eszközöket és nyolc használt mentőautót is Ukrajna rendelkezésére bocsát. A megbeszélés témái között szerepelt még a Kijev–Kassa (Košice) vasútvonal, a Munkács–Nagykapos (Veľké Kapušany) villamosenergia-összeköttetés, valamint a Felsőnémeti (Vyšné Nemecké) és Ungvár közti határátkelőhely korszerűsítése is. Smihal a két ország közti bilaterális kapcsolatokat az „új pragmatizmus” politikájának nevezte.⁷⁰

Fico és Smihal első szlovákiai találkozására 2024. április 11-én került sor Nagymihályban (Michalovce).⁷¹ A napirenden energetikai, logisztikai és kereskedelmi kérdések szerepeltek, de szóba került Ukrajna békeformulája és európai uniós integrációs törekvései is. Az ukrán miniszterelnök kihangsúlyozta, hogy Oroszország folyamatosan légitámadásokat hajt végre országa ellen, ugyanakkor köszönetet mondott a Szlovákia által nyújtott energetikai és humanitárius segítségért.⁷² 2024. július 26-án ismét telefonon folytatott párbeszédet a két

⁶⁵ HNOnline. Fico: Stiahnutím vojakov z Iraku vláda splnila sľub voličom.

⁶⁶ Kosovo Online. Fico: Szerbia és Szlovákia történelmileg közeli országok; nem látok okot Koszovó elismerésére.

⁶⁷ PISM – Polish Institute of International Affairs. Slovakia: “Slovakia First”: Fico’s Fourth Government Changes Foreign Policy Course.

⁶⁸ Shmyhal, Denys [@dshmyhal]. „Провів першу розмову з новопризначеним Прем’єр-міністром Словаччини Робертом Фіцо.”

⁶⁹ NV UA. Fico says Slovakia won’t stand in way of Ukraine’s EU accession.

⁷⁰ OSW – Center for Eastern Studies. Fico meets Shmyhal: Slovakia’s two-track Ukraine policy.

⁷¹ The Kyiv Independent. Shmyhal visits Slovakia for bilateral talks.

⁷² Shmyhal, Denys [@Denys_Smyhal]. „Розпочинаємо міжурядові консультації з Урядом Словаччини (Кор-мáнькóзи конзултációkat kezdünk a szlovák kormánnal).”

kormányfő. Fő témájuk ezúttal az ukrán területen keresztül történő olajszállítás leállítása volt. A Lukoil orosz olajvállalat szankciós listára helyezése miatt ugyanis Ukrajna leállította a szállítást a Barátság kőolajvezetéken. Mivel Pozsony számára létfontosságú a tranzit helyreállítása, ezért Fico egy technikai megoldást javasolt, amelynek Szlovákián kívül más államok is részesei lennének.⁷³ 2024. október 7-én ismét Ungváron találkozott a két fél, s ezúttal már dokumentumok aláírására is sor került. Közös nyilatkozatukban a felek a politikai párbeszéd erősítése és a jószomszédi kapcsolatok előmozdítása mellett támogatásukat fejezték ki Ukrajna szuverenitása és területi egysége mellett. Aláírtak egy visszafogadási jegyzőkönyvet is, amelynek célja a két ország közti migráció kezelésének egyszerűsítése, az ukrán állampolgárok hazatérésének megkönnyítése volt. Az oktatási minisztériumok közötti egyetértési megállapodás született, mely az ukrán diákok és tanárok támogatására összpontosít Szlovákiában. Ellenjegyezték egy mezőgazdasági megállapodást is, amelynek értelmében Szlovákia támogatást nyújt Ukrajnának mezőgazdasági jogszabályainak az európai normákkal való összehangolásában az EU-integrációs erőfeszítéseinek részeként.⁷⁴ E találkozóra Fico azon kijelentését követően került sor, amely szerint blokkolni fogja Ukrajna NATO-ba való belépését. Szlovákia miniszterelnöke Ungváron is megerősítette ezt, kiemelve, hogy Kijev atlanti integrációja alapot teremtené a harmadik világháborúhoz. Megismételte ugyanakkor korábbi, támogató álláspontját Ukrajna EU-csatlakozása ügyében.⁷⁵ A két politikus közötti következő tárgyalás alapját szintén a nyersanyagtranzit-kérdés indukálta. Kijev ezúttal a területén történő orosz eredetű gáz szállításának leállításáról döntött.⁷⁶ Smihal kihangsúlyozta, hogy az ukrán–orosz gáztranzit-megállapodás 2025. január 1-jén lejár, és nem hosszabbítják meg. Szóba került még Ukrajna villamosenergia-ellátása, melyből akkortájt Szlovákia 30 százalékos részesedést vállalt.⁷⁷

2025. október 17-én Szlovákia és Ukrajna kormányai közös kabinetülést tartottak Kassán, ahol Robert Fico és az év júliusában kinevezett új ukrán miniszterelnök, Julija Anatolijivna Szviridenko – egyéb dokumentumok mellett – megállapodást írt alá a munkaerő mobilitása terén folytatott együttműködésről és információcseréről, valamint egy ütemtervet a további közös projektekről. A szlovák miniszterelnök hangsúlyozta, hogy országa külpolitikájának sarokköve a béke, s ennek tükrében Szlovákia humanitárius és gyakorlati segítségnyújtásra összpontosít a katonai támogatás helyett. Szviridenko háláját fejezte ki Szlovákia Ukrajna EU-integrációjához nyújtott támogatásáért és egyúttal reményét, hogy a szlovák vállalatok fontos szerepet fognak játszani Ukrajna újjáépítésében.⁷⁸

Volodimir Zelenszkij rendszeres meghívottja az Európai Tanács üléseinek, így az Európai Unió tagállami vezetőinek gyakran van lehetőségük személyesen szót váltani vele. Fico ugyanakkor hivatalba lépésétől kezdve folyamatosan arra törekedett, hogy rendezze kapcsolatát Moszkvával, mely erőteljes ellenérzéseket szült Kijevben. Hivatalos bilaterális találkozóra Zelenszkijjel így egészen 2025. szeptember 5-éig kellett várni, amikor a két vezető Ungváron találkozott. Egy nappal korábban azonban Fico még Pekingben tartózkodott, ahol a második világháború befejezésének nyolcvanadik évfordulóját ünnepelte. A látogatás során előbb

⁷³ Úrad vlády Slovenskej republiky. Premiér R. Fico opäť telefonoval s premiérom Ukrajiny o zastavenom tranzite ruskej ropy cez ukrajinské územie.

⁷⁴ Bukvy. Ukraine and Slovakia sign 4 major agreements after Shmyhal and Fico meeting.

⁷⁵ The Kyiv Independent. PM Shmyhal meets Slovak counterpart Fico near Ukraine's Uzhhorod.

⁷⁶ Ukrinform. Shmyhal following talks with Fico: Ukraine ready to transit any gas except Russian.

⁷⁷ Shmyhal, Denys [@Denys_Smyhal]. „Провів розмову з Прем'єр-міністром Словаччини Робертом Фіцо.”

⁷⁸ TASR. Slovak and Ukrainian Governments Sign Several Inter-governmental Agreements.

Vladimir Putyin orosz⁷⁹, majd Hszi Csin-ping kínai elnökkel⁸⁰ folytatott tárgyalást. Ilyen előzmények után érkezett meg Kárpátaljára. A találkozót a szlovák miniszterelnök ázsiai útja mellett beárnyékolta az a feszültség, amely az olaj- és gáztranzit Kijev általi ellehetetlenítése okán keletkezett. De az sem tett jót a bilaterális kapcsolatoknak, hogy Fico korábban ellenségnek nevezte Zelenskijt.⁸¹ Az ukrán erők ugyanis több alkalommal a Barátság kőolajvezeték oroszországi szakaszát vették célba, amelynek üzemben tartása kulcsfontosságú Pozsony számára. Ukrajna elnöke ugyanakkor deklarálta, hogy a kifogásolt célpontok legitimek, és a műveletek válaszcsepások az országa energetikai infrastruktúráját ért orosz támadásokra. Fico kihangsúlyozta, hogy mindez árt Szlovákiának, s bírálta az ukrán döntést, amiért nem hosszabbították meg az orosz gáz tranzitját, miután az arról szóló szerződés 2024 végén lejárt. Fico határozottan ellenezte az orosz energiaimport kivezetésére vonatkozó uniós tervet.⁸² Összességében elmondható tehát, hogy a találkozói rendkívül feszült volt, de egyben pragmatikus, melyet az energetikai kérdések domináltak.

A legnagyobb konfliktusra a két ország között 2026-os év tavaszán került sor, amikor egy orosz támadás következtében megszakadt a Barátság kőolajvezeték a kőolajszállítás Szlovákia (és Magyarország) irányába. Ez a csőrendszer Szlovákia olajellátásának gerincét képezi; az ország e nélkül nem képes a kőolajigényének kielégítésére. Bár kisebb leállásokra korábban is volt példa, de ebben az esetben az ukránok különféle magyarázatokkal álltak elő azzal kapcsolatban, hogy miért nem áll módjukban a vezeték ismételt üzembe helyezése. Szlovákia válaszul február végén bejelentette, hogy válaszingedmény gyanánt leállítja az Ukrajnába irányuló vészhelyzeti áramszolgáltatást.⁸³ A probléma hónapokkal a leállást követően rendeződött, s a kőolajszállítás újraindult.⁸⁴

Peter Pellegrini szlovák köztársasági elnök több alkalommal is találkozott Volodimir Zelenskij ukrán elnökkel, ugyanakkor ezek egyike sem bilaterális csúcspont volt. A 2024 júniusában tartott Európai Tanács-ülésem az ellene elkövetett merénylet miatt munkaképtelen Robert Fico miniszterelnököt a köztársasági elnök helyettesítette Brüsszelben. Itt került sor az első Pellegrini–Zelenskij-találkozóra, melyet a szlovák államfő jószomszédinak és produktívnak nevezett.⁸⁵ Egy hónappal később, 2024. július 11-én a washingtoni NATO-csúcsponton tárgyalta a felek, ahol közösen elítélték Oroszország támadásait Ukrajna városai ellen, kiemelve a kijevi Ohmatdyt Gyermekkorházat ért csapást. Az elnökök megvitatották a betegek egy részének Szlovákiában nyújtandó kezelésnek a lehetőségét is.⁸⁶

⁷⁹ TASR. China: Putin Highlights Slovakia's Foreign Policy During His Meeting with Fico.

⁸⁰ Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. Foreign Ministry Spokesperson Guo Jiakun's Regular Press Conference on September 4, 2025.

⁸¹ Le Monde. Robert Fico, le dirigeant slovaque qui a fait de l'Ukraine son « ennemi ».

⁸² Reuters. Zelenskij meets Slovakia's Fico, says Ukraine will respond to Russia's energy attacks.

⁸³ Euronews. Szlovákia hétfőtől nem szállít áramot Ukrajnába.

⁸⁴ Úrad vlády Slovenskej republiky. Robert Fico: Otvorenie ropovodu Družba je fantastickou správou pre energetickú bezpečnosť Slovenska.

⁸⁵ Interfax-Ukraine. Slovak President Pellegrini meets with Zelenskyy for first time, wishes speedy and just peace for Ukraine.

⁸⁶ Ukrajna Elnöki Hivatala. Volodymyr Zelenskyy discussed humanitarian cooperation and prospects for joint projects with the new President of Slovakia. 2024. július 11. Letöltés ideje: 2025. október 20. Elérhető: <https://www.president.gov.ua/en/news/volodimir-zelenskij-obgovoriv-iz-novim-prezidentom-slovachch-92097>.

ÖSSZEGRÉS

Tanulmányunkban arra tettünk kísérletet, hogy bemutassuk, az elmúlt évek során milyen módon alakult ki és változott meg a Szlovák Köztársaság attitűdje az orosz–ukrán háborúval, illetve a hadviselő felekkel kapcsolatban. Tekintve, hogy az ország a NATO, az Európai Unió és az eurozóna tagja, alapvetően kijelölt pályán halad, amelyen belül azonban rendelkezik mozgástérrel. A különleges katonai művelet megkezdésének idején Szlovákia jobboldali kormányzás alatt állt, az országot négypárti koalíció vezette. A regnáló erők a köztársasági elnökkel karöltve mindent elkövettek annak érdekében, hogy Pozsony Kijev-pártiságát a szélrőzsa valamennyi irányába markánsan deklarálják. Mindez nem merült azonban ki üres retorikai fordulatokban, hiszen Szlovákia hadieszköz-állományának jelentős részét is keleti szomszédjának ajándékozta. S bár a nyugati világban és a mértékadó sajtóban Szlovákia és annak politikai vezetése valóban pozitív színben tűndökölt éveken át, belpolitikailag ezzel párhuzamosan fokozatosan ellehetetlenült, és végül megbukott. Míg a Heger- és Ódor-kormányok idején Szlovákia Ukrajna elkötelezett és egyben feltétlen támogatója volt, a politikai fordulattal ez megváltozott. Az új miniszterelnök, Robert Fico is rendre kihangsúlyozza, hogy Oroszország nemzetközi jogot sértett katonai műveletével, ennek ellenére folyamatosan javítani próbálja viszonyát Moszkvával. Szlovákia a kormányváltás óta nem ajándékoz fegyvereket keleti szomszédjának, ugyanakkor nem tiltotta meg országa hadi- és fegyveripari szereplőinek, hogy Ukrajnában értékesítsék termékeiket. Humanitárius segílyeket, aknamentesítő eszközöket, az élet kioltására nem alkalmas eszközöket Pozsony továbbra is küld a háború sújtotta térségbe. Emellett nyíltan támogatja Kijev csatlakozási szándékát az Európai Unióhoz, de elutasítja mindezt az Észak-atlanti Szerződés Szervezete kapcsán. Bár Ukrajna retorikai szinten sokkal keményebb hangnemet üt meg a jelenlegi szlovák vezetés irányába, mint tette a korábbi közjogi méltóságok kapcsán, továbbra is nagy mértékben kénytelen Pozsonyra támaszkodni, hiszen villamosenergiájának nem elhanyagolható részét onnan szerzi be. A függés azonban kölcsönös, hiszen Szlovákia kőolajellátása jelenleg nem oldható meg az Ukrajnán keresztül haladó Barátság kőolajvezeték nélkül. Ennek függvényében nem várható a jövőben markáns elmozdulás a felek között. Szlovákia célja az ukrán újjáépítésben való részvétel, amelyre jelen állás szerint kínálkozik reális esély.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Agentúra SCIO. „Prieskum Rozhovory so Šimonom.” *Agentúra SCIO*, 2025. júl. 24–30. (Letöltés ideje: 2026. március 5.) Elérhető: <https://agenturascio.sk/wp-content/uploads/2025/07/Prieskum-Rozhovory-so-Simonom.pdf>
- Bukvy. *Ukraine and Slovakia sign 4 major agreements after Shmyhal and Fico meeting*. 2024. október 7. (Letöltés ideje: 2026. március 17.) Elérhető: <https://bukvy.org/en/ukraine-and-slovakia-sign-4-major-agreements/>
- Bumm.sk. *Fico óva int az S300 rakétavédelmi rendszer átadásától Ukrajnának*. 2022. március 14. (Letöltés ideje: 2026. március 7.) Elérhető: <https://www.bumm.sk/belfold/2022/03/14/fico-ova-int-az-s-300-raketavedelmi-rendszer-atadasatol-ukrajnanak/>
- Čaputová, Zuzana [@zcaputova]. „Mimoriadne vystúpenie na RTVS k ruskej vojenskej invázii voči Ukrajine.” *Facebook*, 2022. február 24. (Letöltés ideje: 2026. március 4.) Elérhető: <https://www.facebook.com/zcaputova/videos/617785659315659/>

- Čaputová, Zuzana [@zcaputova]. „Príhovor pred poslancami ukrajinského parlamentu.” Facebook, 2022. május 31. (Letöltés ideje: 2026. március 9.) Elérhető: <https://www.facebook.com/zcaputova/videos/423331926307649/>
- Euractiv. *Fico's Smer will not join new Patriots for Europe group, cites ideological divide*. 2024. július 12. (Letöltés ideje: 2026. március 4.) Elérhető: <https://www.euractiv.com/section/politics/news/ficos-smer-will-not-join-new-patriots-for-europe-group-cites-ideological-divide/>
- Eurointegration. *Slovak President suspends military aid to Ukraine until new government is formed*. 2023. október 5. (Letöltés ideje: 2026. március 8.) Elérhető: <https://www.eurointegration.com.ua/eng/news/2023/10/5/7170816/>
- Euronews. *Szlovákia hétfőtől nem szállít áramot Ukrajnába* [online]. Hu.euronews.com, 2026. február 23. (Letöltés ideje: 2026. április 8.) Elérhető: <https://hu.euronews.com/2026/02/23/szlovakia-hetfotol-nem-szallit-aramot-ukrajnaba>
- Európai Parlament. *Uznesenie Európskeho parlamentu zo 6. októbra 2022 o vystupňovaní ruskej útočnej vojny proti Ukrajine (2022/2851(RSP))*. Eur-Lex. (Letöltés ideje: 2026. március 6.) Elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022IP0353&from=EN>
- Európai Unió Tanácsa. *Az Európai Politikai Közösség ülése*. 2023. június 1. (Letöltés ideje: 2026. március 8.) Elérhető: <https://www.consilium.europa.eu/hu/meetings/international-summit/2023/06/01/>
- Expats.cz. *Czech President Pavel meets Zelenskiy: A question of 'when' – not 'if' – Ukraine joins EU and NATO*. 2023. április 28. (Letöltés ideje: 2026. március 10.) Elérhető: <https://www.expats.cz/czech-news/article/czech-president-pavel-slovak-president-caputova-arrive-in-ukraine/>
- FEPS – Foundation for European Progressive Studies. *Slovak 2023 elections: political economy of hope*. 2023. november 14. (Letöltés ideje: 2026. március 14.) Elérhető: <https://feeps-europe.eu/slovak-2023-elections-political-economy-of-hope/>
- Fico, Robert [@robertficosk]. „Čo sa nezmestilo na tlačovku XXIV.” Facebook, 2024. március 2., 8:00 perctől. (Letöltés ideje: 2026. március 13.) Elérhető: <https://www.facebook.com/robertficosk/videos/951819966379933/>
- Heger, Eduard [@eduardheger]. „Európa sa musí vzoprieť poriadku, ktorý jej vnucuje prezident Putin.” Facebook, 2022. február 24. (Letöltés ideje: 2026. március 4.) Elérhető: <https://www.facebook.com/edoheger/videos/eur%C3%B3pa-sa-mus%C3%AD-vzoprie%C5%A5-poriadku-ktor%C3%BD-jej-vnucuje-prezident-putin/676260623813713/>
- Heger, Eduard [@eduardheger]. „Hard to search for the right words on what #Russia did in #Bucha.” X, 2022. április 8. (Letöltés ideje: 2026. március 6.) Elérhető: <https://x.com/eduardheger/status/1512505234203062274>
- Heger, Eduard [@eduardheger]. „In #Ukraine w/ @vonderleyen & we're ready to discuss our proposals for helping w/ @ZelenskyyUa & @Denys_Shmyhal.” X, 2022. április 8. (Letöltés ideje: 2026. március 5.) Elérhető: <https://x.com/eduardheger/status/1512308637347287045>
- Heger, Eduard [@eduardheger]. „I would like to confirm that #Slovakia has provided #Ukraine with an air-defence system S-300.” X, 2022. április 8. (Letöltés ideje: 2026. március 6.) Elérhető: <https://x.com/eduardheger/status/1512386024399376389>
- Heger, Eduard [@eduardheger]. „My mission for #Kiev has been to reaffirm full support for a European perspective to our neighbour, #Ukraine.” X, 2022. április 8. (Letöltés ideje: 2026. március 5.) Elérhető: <https://x.com/eduardheger/status/1512559212416704515>
- HNonline. *Fico chce diskutovať o hlbšej európskej integrácii*. 2017. december 11. (Letöltés ideje: 2026. március 13.) Elérhető: <https://hnonline.sk/slovensko/1081753-fico-chce-diskutovat-o-hlbšej-európskej-integrácii>

- HNonline. *Fico: Stiahnutím vojakov z Iraku vláda splnila sľub voličom*. 2007. február 25. (Letöltés ideje: 2026. március 16.) Elérhető: <https://hnonline.sk/dennik/slovensko/148219-fico-stiahnutim-vojakov-z-iraku-vlada-splnila-sľub-volicom>
- Holányi, Ákos: *A belpolitikai törésvonalak hatása harminc év szlovák külpolitikájára (1993–2023)*. Pólusok [online]. 2025, 6(2), 74–94. (Letöltés ideje: 2026. március 16.) Elérhető: <https://journals.lib.pte.hu/index.php/polusok/article/view/8598/8184>
- Interfax-Ukraine. *Slovak President Pellegrini meets with Zelenskyy for first time, wishes speedy and just peace for Ukraine*. 2024. június 27. (Letöltés ideje: 2026. március 20.) Elérhető: <https://en.interfax.com.ua/news/general/996494.html>
- Kijevi Regionális Katonai Igazgatóság. *A szlovák és cseh köztársasági elnökök hivatalos ukrajnai látogatásuk részeként ellátogattak a Kijevi régióba*. 2023. április 28. (Letöltés ideje: 2026. március 13.) Elérhető: <https://koda.gov.ua/en/the-presidents-of-slovakia-and-the-czech-republic-visited-the-kyiv-region-as-part-of-their-official-visit-to-ukraine/>
- Kosovo Online. *Fico: Szerbia és Szlovákia történelmileg közeli országok; nem látok okot Koszovó elismerésére*. 2024. március 7. (Letöltés ideje: 2026. március 16.) Elérhető: <https://www.kosovo-online.com/en/news/politics/fico-serbia-and-slovakia-are-historically-close-countries-i-see-no-reason-recognize>
- Le Monde. *Robert Fico, le dirigeant slovaque qui a fait de l'Ukraine son « ennemi »*. 2025. február 7. (Letöltés ideje: 2026. március 20.) Elérhető: https://www.lemonde.fr/international/article/2025/02/07/robert-fico-le-dirigeant-slovaque-qui-a-fait-de-l-ukraine-son-ennemi_6535501_3210.html
- Lewkowicz, Łukasz. *Slovakia resists construction of the Nord Stream 2 gas pipeline*. IEŚ Commentaries 475 (2021. november 30.). Instytut Europy Środkowej, Lublin. (Letöltés ideje: 2026. március 4.) Elérhető: <https://ies.lublin.pl/en/comments/slovakia-resists-construction-of-the-nord-stream-2-gas-pipeline/>
- Military Balance 2022. *Slovakia*. The International Institute for Strategic Studies. Routledge. London, 2022. p. 145.
- Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. *Foreign Ministry Spokesperson Guo Jiakun's Regular Press Conference on September 4, 2025*. 2025. szeptember 4. (Letöltés ideje: 2026. március 19.) Elérhető: https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/xw/zyxw/202509/t20250904_11702300.html
- MO SR – Védelmi Minisztérium Szlovákia. *S-300 nahradí jeden z najmodernejších systémov protivzdušnej obrany*. 2022. április 8. (Letöltés ideje: 2026. március 7.) Elérhető: <https://www.mosr.sk/51353-sk/s-300-nahradi-jeden-z-najmodernejších-systémov-protivzdušnej-obrany/>
- Národná rada Slovenskej republiky. *Štatistika hlasovaní podľa klubov – hlasovanie č. 73, schôdza č. 65, 4. máj 2022*. (Letöltés ideje: 2026. március 5.) Elérhető: <https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=schodze/hlasovanie/hlasklub&ID=47864>
- Národná rada Slovenskej republiky – *Uznesenie vlády SR č. 118/2023. Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 118 zo 17. marca 2023 k návrhu na uzavretie Dohody medzi vládou Slovenskej republiky a Kabinetom ministrov Ukrajiny o darovaní vojenského materiálu*. 2023. március 17. (Letöltés ideje: 2026. március 8.) Elérhető: <https://rokovania.gov.sk/download.dat?id=D8C13062DD8043A3909F3F63D312A747-EA1000DB662036D32F4EDBD180EF46DC>
- Národná rada Slovenskej republiky. *Vláda Ľudovíta Ódora nezískala dôveru parlamentu*. 2023. június 15. (Letöltés ideje: 2026. március 9.) Elérhető: <https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=udalosti/udalost&MasterID=56431>
- Národná rada Slovenskej republiky – *Zasadnutie / Rokovanie. „Návrh na vydanie súhlasu vlády Slovenskej republiky s darovaním vojenského materiálu Ukrajine.”* (Letöltés ideje: 2026. március 7.)

- Elérhető: <https://rokovania.gov.sk/download.dat?id=DCDA068B6ADD4103B8C32D51FB64A055-E35020352414AE96C1027A450E8E7B6F>
- NV UA. *Fico says Slovakia won't stand in way of Ukraine's EU accession*. 2025. október 17. (Letöltés ideje: 2026. március 19.) Elérhető: <https://english.nv.ua/nation/fico-says-slovakia-won-t-block-ukraine-s-path-to-eu-membership-after-kyiv-talks-50553490.html>
 - Obrana. *Alianční priatelja na Sliachi*. Obrana, 2022. október, 30. évf. 10. szám, 10–12. o. (Letöltés ideje: 2026. március 9.) Elérhető: <https://www.mod.gov.sk/obrana-102022/>
 - Ódor, Ludovit. *Životopis*. 2023. június. (Letöltés ideje: 2026. március 9.) Elérhető: https://www.odor.sk/download2/odor_cv.pdf
 - OSW – Center for Eastern Studies. *Fico meets Shmyhal: Slovakia's two-track Ukraine policy*. 2024. január 26. (Letöltés ideje: 2026. március 17.) Elérhető: <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2024-01-26/fico-meets-shmyhal-slovakias-two-track-ukraine-policy>
 - Pásztor, Ladislav. *Szlovákia reakciója az orosz–ukrán háborúra*. Nemzet és Biztonság [online]. 2024, 17(2), 48–61. 2026. március (Letöltés ideje: 2026. április 24.) ISSN 2559-8651. Elérhető: <https://folyoirat.ludovika.hu/index.php/neb/article/view/7272/6218>
 - Pátria Rádió. *Robert Fico: Čaputová a felelős a káoszért*. 2023. június 15. (Letöltés ideje: 2026. március 9.) Elérhető: <https://patria24.stvr.sk/2023/06/15/robert-fico-caputova-a-felelos-a-kaoszert/>
 - PISM – Polish Institute of International Affairs. *Slovakia: “Slovakia First”: Fico's Fourth Government Changes Foreign Policy Course*. 2024. február 21. (Letöltés ideje: 2026. március 10.) Elérhető: <https://pism.pl/publications/slovakia-first-ficos-fourth-government-changes-foreign-policy-course>
 - Politico. *European Socialists suspend Robert Fico's Smer party and its ally Hlas*. Politico.eu, 2023. október 12. (Letöltés ideje: 2026. március 4.) Elérhető: <https://www.politico.eu/article/eu-socialists-kick-out-party-slovakia-robert-fico-smer/>
 - Politico. *PM Fico a ‘treacherous ferret’ for appearing on Russian TV, former Slovak leader says*. 2024. október 30. (Letöltés ideje: 2026. március 14.) Elérhető: <https://www.politico.eu/article/robert-fico-slovak-leader-russia-ukraine-tv-politics-war/>
 - Pravda. *Akcia Darca: Zasať proti špičkám obrany – Európska prokuratúra preskúmava podozrenie zo sprenevery 7,4 milióna, dvoch z ôsmich prepustili*. Správy Pravda, 2025. június 18. (Letöltés ideje: 2026. március 8.) Elérhető: <https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/756299-zasah-proti-spickam-obrany-europska-prokuratura-presetruje-podozrenie-sprenevery-za-7-4-milionu-dvoch-z-osmich-prepustili/>
 - Pravda. *Akcia Súmrak: Zadržali Kaliňáka. S Ficom sú obvinení zo založenia zločineckej skupiny*. Správy Pravda, 20. április 2022. (Letöltés ideje: 2026. március 4.) Elérhető: <https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/623970-zadrzali-exministra-vnutra-kalinaka-s-ficom-su-obvineni-zo-zalozenia-zlocineckej-skupiny/>
 - Pravda. *Nad: Úz v roku 2016 vláda konštatovala zastaranosť systému S-300*. Správy Pravda, 2024. július 18. (Letöltés ideje: 2026. március 7.) Elérhető: <https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/717593-nad-uz-v-roku-2016-vlada-konstatovala-zastaranost-systemu-s-300/>
 - Prezidentka Slovenskej republiky. *Postavenie prezidenta Slovenskej republiky*. 2019. június 6. (Letöltés ideje: 2026. március 13.) Elérhető: <https://www.prezident.sk/upload-files/36982.pdf>
 - Prezidentka Slovenskej republiky. *Prezidentka oznámila, že už nebude kandidovať*. 2023. június 20. (Letöltés ideje: 2026. március 13.) Elérhető: <https://www.prezident.sk/article/prezidentka-oznamila-ze-uz-nebude-kandidovat/>
 - Prezidentka Slovenskej republiky. *Prezidentka pricestovala na Ukrajinu spolu s českým prezidentom*. 2023. április 28. (Letöltés ideje: 2026. március 9.) Elérhető: <https://www.prezident.sk/article/prezidentka-pricestovala-na-ukrajinu-spolu-s-ceskym-prezidentom/>

- Prezidentka Slovenskej republiky. *Prezidentka privítala ukrajinského prezidenta Volodymyra Zelenského*. 2020. szeptember 24. (Letöltés ideje: 2026. március 8.) Elérhető: <https://www.prezident.sk/article/prezidentka-privitala-ukrajinskeho-prezidenta-volodymyra-zelenskeho/>
- Prezidentka Slovenskej republiky. *Prejav prezidentky SR v Najvyššej rade Ukrajiny, Kyjev, 31. mája 2022*. 2022. május 31. (Letöltés ideje: 2026. március 9.) Elérhető: <https://www.prezident.sk/upload-files/25568.pdf>
- Prezidentka Slovenskej republiky. *Prezidentka vymenovala novú vládu odborníkov*. 2023. május 15. (Letöltés ideje: 2026. március 9.) Elérhető: <https://www.prezident.sk/article/prezidentka-vymenovala-novu-vladu-odbornikov/>
- Prezidentka Slovenskej republiky. *The President in Ukraine: We support the defence of your sovereignty*. 2019. szeptember 16. (Letöltés ideje: 2026. március 9.) Elérhető: <https://www.prezident.sk/en/article/the-president-in-ukraine-we-support-the-defence-of-your-sovereignty/>
- Prezidentka Slovenskej republiky. *Zuzana Čaputová*. (Letöltés ideje: 2026. március 8.) Elérhető: <https://www.prezident.sk/zuzana-caputova/>
- Reuters. *Németország befejezi a Patriot légvédelmi rendszerek telepítését Lengyelországban és Szlovákiában 2023 végéig*. 2023. április 20. (Letöltés ideje: 2026. március 9.) Elérhető: <https://www.reuters.com/world/europe/germany-end-patriot-air-defence-system-deployments-poland-slovakia-this-year-2023-04-20/>
- Reuters. *Zelenskiy meets Slovakia's Fico, says Ukraine will respond to Russia's energy attacks*. 2025. szeptember 5. (Letöltés ideje: 2026. március 20.) Elérhető: <https://www.reuters.com/world/zelenskiy-meets-slovakias-fico-says-ukraine-will-respond-russias-energy-attacks-2025-09-05/>
- SME. *Šéf parlamentu, premiér a teraz prezident. Pellegrini je jediný, kto bol v troch najvyšších funkciách*. 2024. június 15. (Letöltés ideje: 2026. március 13.) Elérhető: <https://domov.sme.sk/c/23344566/peter-pellegrini-profil.html>
- Shmyhal, Denys [@dshmyhal]. „Провів першу розмову з новопризначеним Прем'єр-міністром Словаччини Робертом Фіцо.” 2023. december 4. (Letöltés ideje: 2026. március 17.) Elérhető: <https://www.facebook.com/dshmyhal/posts/pfbid02iU56eQKv3jDhxdgzghqn4t7eT7Ghk03Kdvk3tSdKaoHM6k1HPDfExodxeBuFz4jBXI>
- Shmyhal, Denys [@Denys_Smyhal]. „Розпочинаємо міжурядові консультації з Урядом Словаччини (Kormányközi konzultációkat kezdünk a szlovák kormánnyal).” Telegram, 2025. április 11. (Letöltés ideje: 2026. március 17.) Elérhető: https://t.me/Denys_Smyhal/7416
- Shmyhal, Denys [@Denys_Smyhal]. „Провів розмову з Прем'єр-міністром Словаччини Робертом Фіцо.” Telegram, 2024. december 16. (Letöltés ideje: 2026. március 19.) Elérhető: https://t.me/Denys_Smyhal/7416
- Štatistický úrad Slovenskej republiky. *Výsledky volieb do Národnej rady Slovenskej republiky 2023 – Tabuľka 03a: Počet mandátov podľa politických strán*. 2023. szeptember 30. (Letöltés ideje: 2026. március 10.) Elérhető: https://volby.statistics.sk/nrsr/nrsr2023/files/xlsx/NRSR2023_SK_tab03a.xlsx
- STVR. *Robert Fico sa stal štvrtýkrát premiérom*. 2023. október 25. (Letöltés ideje: 2026. március 13.) Elérhető: <https://spravy.stvr.sk/2023/10/od-poslanca-parlamentu-cez-kandidata-na-prezidenta-k-stvornasobnemu-premierovi-toto-je-politicka-cesta-roberta-fica/>
- STVR. *Slovensko darovalo Ukrajine systém protivzdušnej obrany S-300, potvrdil premiér*. Správy STVR, 2022. április 8. (Letöltés ideje: 2026. március 6.) Elérhető: <https://spravy.stvr.sk/2022/04/slovensko-darovalo-ukrajine-system-protivzdusnej-obrany-s-300-potvrdil-premier/>
- STVR. *Som hrdá na pomoc, ktorú Slováci Ukrajine poskytujú, vyhlásila Z. Čaputová*. 2024. május 10. (Letöltés ideje: 2026. március 13.) Elérhető: <https://spravy.stvr.sk/2024/05/som-hrda-na-pomoc-ktoru-slovaci-ukrajine-poskytuju-vyhlasila-z-caputova/>

- Sztítás, Péter: *Slovakia amends Constitution: You are either male or female*. Hungarian Conservative, 2025. szeptember 26. (Letöltés ideje: 2026. március 13.) Elérhető: <https://www.hungarianconservative.com/articles/current/slovakia-constitution-male-female/>
- Szlovák Köztársaság Kormánya. *História vlád SR*. (Letöltés ideje: 2026. március 2.) Elérhető: <https://www.vlada.gov.sk/vlada-sr/historia-vlad-sr/>
- Szlovák Köztársaság Statisztikai Hivatala. *Volby prezidenta SR*. (Letöltés ideje: 2026. március 13.) Elérhető: https://volby.statistics.sk/prez/prez2024/sk/vysledky_hlasovania_kolo2.html
- TASR. *China: Putin Highlights Slovakia's Foreign Policy During His Meeting with Fico*. 2025. szeptember 2. (Letöltés ideje: 2026. március 19.) Elérhető: <https://www.tasr.sk/tasr-clanok/TASR:2025090200000261>
- TASR. *Slovak and Ukrainian Governments Sign Several Inter-governmental Agreements*. 2025. október 17. (Letöltés ideje: 2026. március 19.) Elérhető: <https://www.tasr.sk/tasr-clanok/TASR:2025101700000437>
- The Guardian. *'He is borrowing from Trump': the rise of Robert Fico, Slovakia's populist leader*. 2024. május 15. (Letöltés ideje: 2026. március 16.) Elérhető: <https://www.theguardian.com/world/article/2024/may/15/robert-fico-rise-of-slovakia-populist-leader>
- The Kyiv Independent. *EU officials, Slovak Prime Minister visit Bucha on liberation anniversary*. 2023. március 31. (Letöltés ideje: 2026. március 5.) Elérhető: <https://kyivindependent.com/eu-officials-slovak-prime-minister-visit-bucha/>
- The Kyiv Independent. *PM Shmyhal meets Slovak counterpart Fico near Ukraine's Uzhhorod*. 2024. október 7. (Letöltés ideje: 2026. március 17.) Elérhető: <https://kyivindependent.com/shmyhal-fico-meeting/>
- The Kyiv Independent. *Shmyhal visits Slovakia for bilateral talks*. 2024. április 11. (Letöltés ideje: 2026. március 17.) Elérhető: <https://kyivindependent.com/shmyhal-slovakia-talks/>
- The Slovak Spectator. *One Patriot air defence system leaves Slovakia*. 2022. október 10. (Letöltés ideje: 2026. március 8.) Elérhető: <https://spectator.sme.sk/politics-and-society/c/one-patriot-air-defence-system-leaves-slovakia>
- Ukrajna Elnöki Hivatala. *Президент України у Києві зустрівся з Прем'єр-міністром Словаччини*. President of Ukraine, 2022. április 8. (Letöltés ideje: 2026. március 5.) Elérhető: <https://www.president.gov.ua/en/news/prezident-ukrayini-u-kiyevi-zustrivsia-z-premyer-ministrom-s-74189>
- Ukrajna Elnöki Hivatala. *Biografiya Volodymyr Zelenskyy*. (Letöltés ideje: 2026. március 9.) Elérhető: <https://www.president.gov.ua/en/president/biografiya>
- Ukrajna Elnöki Hivatala. *President held meetings with the Presidents of the Czech Republic and Slovakia*. 2023. április 28. (Letöltés ideje: 2026. március 9.) Elérhető: <https://www.president.gov.ua/en/news/glava-derzhavi-proviv-zustrichi-z-prezidentami-chehiyi-ta-sl-82533>
- Ukrajna Elnöki Hivatala. *Volodymyr Zelenskyy discussed humanitarian cooperation and prospects for joint projects with the new President of Slovakia*. 2024. július 11. (Letöltés ideje: 2026. március 20.) Elérhető: <https://www.president.gov.ua/en/news/volodimir-zelenskij-obgovoriv-iz-novim-prezidentom-slovachch-92097>
- Ukrajna Elnöki Hivatala. *Volodimir Zelenskij találkozott Szlovákia miniszterelnökével*. 2023. március 31. (Letöltés ideje: 2026. március 8.) Elérhető: <https://www.president.gov.ua/en/news/volodimir-zelenskij-zustrivsia-z-premyer-ministrom-slovachch-81977>
- Új Szó. *Kivonják Szlovákiából az egyik Patriot rakétaüteget*. Új Szó, 2022. október 10. (Letöltés ideje: 2026. március 9.) Elérhető: <https://ujsoz.com/kozelet/kivonjak-szlovakiabol-az-egyik-patriot-raketauteget/>

- Ukrinform. *Shmyhal following talks with Fico: Ukraine ready to transit any gas except Russian*. 2024. december 16. (Letöltés ideje: 2026. március 18.) Elérhető: <https://www.ukrinform.net/rubric-economy/3938736-shmyhal-following-talks-with-fico-ukraine-ready-to-transit-any-gas-except-russian.html>
- Úrad vlády Slovenskej republiky. *Fico: Po zrušení práva veta v EÚ by sa nás veľké štáty nepýtali na naše záujmy*. 2024. február 9. (Letöltés ideje: 2026. március 16.) Elérhető: <https://www.vlada.gov.sk/tlacove-spravy/fico-po-zrueni-prva-veta-v-e-by-sa-ns-vek-tty-neptali-na-nae-zujmy-95/>
- Úrad vlády Slovenskej republiky. *História vlád SR*. (Letöltés ideje: 2026. március 9.) Elérhető: <https://www.vlada.gov.sk/vlada-sr/historia-vlad-sr/>
- Úrad vlády Slovenskej republiky. *Robert Fico: Otvorenie ropovodu Družba je fantastickou správou pre energetickú bezpečnosť Slovenska* [online]. Vlada.gov.sk, 2015. február 9. (Letöltés ideje: 2026. április 24.) Elérhető: <https://www.vlada.gov.sk/tlacove-spravy/robert-fico-otvorenie-ropovodu-druzba-je-fantastickou-spravou-pre-energeticku-bezpecnost-slovenska/>
- Úrad vlády Slovenskej republiky. *Premiér R. Fico opäť telefonoval s premiérom Ukrajiny o zastavenom tranzite ruskej ropy cez ukrajinské územie*. 2024. július 26. (Letöltés ideje: 2026. március 17.) Elérhető: <https://www.vlada.gov.sk/tlacove-spravy/premir-r-fico-op-telefonoval-s-premirom-ukrajiny-o-zastavenom-tranzite-ruskejropy-cez-ukrajinsk-e-uzemie-7/>
- Vláda Slovenskej republiky – Kabinet ministrov Ukrajiny. *Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a Kabinetom ministrov Ukrajiny o darovaní vojenského materiálu*. 2023. március 17. (Letöltés ideje: 2026. március 8.) Elérhető: <https://rokovania.gov.sk/download.dat?id=B7746B5130784629A81E587DBAA94436-E0691AB96EC28DC156EA3826C1263870>